

«Kороткое замыкание»

У цьому
випуску:

«До рідного слова торкаюсь душею!»

**Дивуєшся дорогоцінності мови
нашої: в ній що не звук,
то подарунок, все крупно,
зернисто, як самі перла.
(М. Гоголь)**

До рідного слова торкаюсь душею,
Воно наче світло над всею землею.
Мов сонцем весняним, зігріюся мовою,
Що з неньчиною піснею йде колисковою.
Живе у батьківському мудрому слові,
І чутно її у синовій любові.
Буває сумна, наче ключ журавлиний,
Але завжди гарна й квітує калиною.
Яскрава, неначе дівочий вінок.
У серце влітається кожен рядок,
І б'ється у ньому гаряча, мов кров,
Дочка України – найкраща із мов,
Що спільною є: і твоєю, й моєю.
До рідного слова торкнися душею!

Микита Лукаш, 8-Б

До рідного слова торкаюсь душею	1
21 лютого- Міжнародний день рідної мови	2
Літературна Харківщина	3
Рубрика “Культура мовлення”	4
Про рідну мову вустами вчителів	5
Барви українського слова	6
Як парость виноградної лози	7
Вшанування рідної мови нацими учнями	8
Поетична сторінка	9
Цікавинки для малечі	10

**НАША
МОВА
КАЛИНОВА!**

Зроби подарунок Україні!

Переходь на українську!!!

21 лютого -

**Міжнародний день
рідної мови**

**Розмовляй українською -
це модно!!!**

Сьогодні на Землі налічується близько 6 тисяч мов — самобутніх, унікальних, неповторних. Половина з них знаходиться на межі зникнення. Щоб уберегти мови від вимирання, за пропозицією держав-членів ЮНЕСКО було проголошено Міжнародний день рідної мови, який вперше відсвяткували 21 лютого 2000 року в Парижі. А як же з'явилася така сила-силенна різноманітних мов? Існує цікава біблійна легенда.

Понад чотири тисячі років тому всі люди жили в Месопотамії, тобто в басейні річок Тигра і Євфрата, і розмовляли однією мовою. Оскільки земля цих місць була дуже родючою, то люди жили багато. Від цього вони сильно загордилися і вирішили побудувати вежу до самого неба.

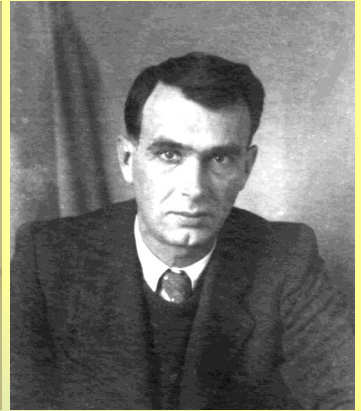
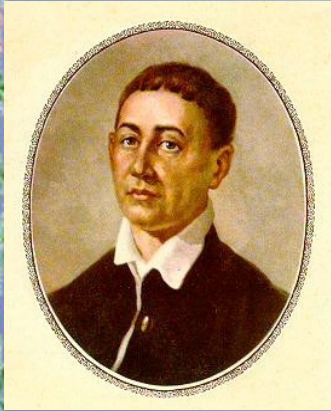
Вежа все росла і росла у висоту. Нарешті Бог розгнівався на пихатих людей і покарав їх: раптом усі почали розмовляти різними мовами.

Від цього гордівники перестали розуміти один одного і, покидавши свої знаряддя, припинили будівництво вежі, а потім розійшлися в різні боки Землі. Так вежа залишилася недобудованою, а місто, де відбувалося будівництво і змішалися всі мови, назвали Вавилоном.

Мова — це носій прекрасних традицій та звичаїв, цінної культурної спадщини народу. Ось чому кожен з нас повинен шанувати, берегти і звеличувати рідну мову.

Друзі! Вітаємо вас із Міжнародним днем рідної мови. Не забувайте свого коріння, плекайте рідне слово, і нехай вам сняться сни українською мовою!

ЛІТЕРАТУРНА ХАРКІВЩИНА

Г.Сковорода   Г. Квітка-Основ'яненко   М. Хвильовий   І. Муратов

Я живу в місті з цікавою історією. Харків здавна славиться іменами людей, які посідають визначне місце в літературному житті України. Вулицями міста та стежками ланів і лісів Харківщини ходили Григорій Сковорода і Квітка-Основ'яненко, Євген Гребінка і Петро Гулак-Артемівський, Борис Грінченко і Павло Грабовський, Микола Хвильовий і Олександр Довженко, Олесь Гончар і Павло Тичина. Славу літературного Харкова примножували своїм полум'яним словом Роберт Третяков і Ігор Муратов, Петро Панч і Леонід Первомайський. Є в Харкові вулиці, що носять імена українських письменників: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Григорія Квітки-Основ'яненка.

Ми пишаємося тим, що саме стежками Харківщини ходив філософ-мандрівник Григорій Сковорода. Саме тут він створив збірку байок і назвав їх «Басні Харьковскія». Біля джерела, яке зараз називають Сковородинівська криниця, народжувались думки про сутність життя, про пізнання самого себе, про виховання людини.

Кобиліна Поліна,
учениця 9-В класу

«Дума про рідну мову»

Чекаю, кохаю, працюю чи сплю -
Я рідній завдячую мові,
Бо сповнене серце любові й жалю,
А втім, трохи більше любові.
Коли колихає, як гілку, життя,
І ворог із долею в змові,
То як збережу віру я в майбуття? -
Я рідній завдячую мові.

Олег Колесников

Рубрика «КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ»

Гривня – не «гривна» і тим паче – не «рубль».

На жаль, мова багатьох українців, та й засобів масової інформації, рясніє помилками, тому говорити про це можна й треба якомога більше. Хочу і я висловити кілька зауважень щодо негативних мовних явищ.

Дуже поширеним у всіх сферах мовлення є слова «необхідний», «необхідно», «необхідність». Можна сперечатися з приводу того, чи взагалі мають ці кальки російських слів «необходимый», «необходимо», «необходимость» підстави вживатися в українській мові. Я вважаю, що вони зайві, адже є питомі українські слова: «доконечний», «потрібний», «належний», «неодмінний», «обов'язковий». Отже, уникаймо кальок. Українська мова надає нам для цього достатньо можливостей.

Не може не викликати обурення та обставина, що на двадцять шостому році незалежності України багато громадян іменують національну грошову одиницю «рублем». І навіть серед тих, хто називає гривню її власним іменем, є багато таких, що не можуть дати собі ради з правильним відмінюванням цього слова. Часто чуєш «один гривень», «одна гривна», «два гривна», «сто гривнів». Про всяк випадок хочу нагадати, що при відмінюванні слова «гривня» воно набуває такі самі закінчення, як слово «вишня». Ніхто ж не каже «два вишня», «трьох вишнів», то які маємо підстави так поводитися з «гривнею»?

Згадайте, як про боксерів Віталія та Володимира говорили. Так, поєдинок братів Кличко. А хіба ж вони жінки? Чому так кажу? Та тому, що в українській мові, на відміну від російської, тільки жіночі прізвища на «ко» не змінюються. Про чоловіків слід казати: братів Кличків.

А якими «перлами» рясніє реклама засобів масової інформації! Ось лише дещо:

- ціна об'єкту – об'єкта;
- обидва президента – президенти;
- практична психологія – психологія
- міжнародних фестивалей – фестивалів (чол.р.);
- демонстрація моделей – моделей (жін.р.);
- на любий смак – на будь-який смак;
- самі низькі ціни – найнижчі

А ось вам, шановні читачі, завдання: відтворити першооснову таких назв: «На рогу у Патриарших» та «Поёт народная хоровая капелла «Мысль»».

Сподіваюся, ці зауваження стануть у пригоді читачам газети, які люблять українську мову та прагнуть удосконалити своє мовлення.

Поділилася своїми спостереженнями Кизим І. А.,
учитель української мови та літератури

ПРО РІДНУ МОВУ ВУСТАМИ ВЧИТЕЛІВ

Україна... Слово чарівним відлунням торкається мого серця. Україна... І перед очима постає моє рідне селище, яблуні в дідусевому садку, теплий літній дощ, густий туман над річечками, духмяний хліб, спечений бабусею, ніжна мамина пісня. Кожне рідне слово, мов промінь веселки, мов теплий вітерець, цілюще джерело, що пестить душу.

З давніх-давен слово обожнювалось людиною. Воно могло дати їй щастя, могло розгнівити, утішити й возвеличити. У слові починається й завершується життя.

І ми, учителі української мови, прагнемо навчати дітей любити рідне слово. Пишатися тим, що наша мова одна з наймиліших, наймилозвучніших мов світу. Сріблом ллється-переливається, як малиновий дзвін, тривожить душу.

Згадується далека юність, коли я їздила до Сибіру (там жили рідні мого тата). Звістка, що приїхала дівчина з України, облетіла все село. І як я була здивована, коли мене запросили до сільського клубу, де зібралися сім'ї українців. Вони не були в ріднім краї багато років. З великим хвилюванням розпитували про все, раділи й плакали. А потім разом співали українські пісні. Той вечір був незабутнім

Калинова гілка з України цвіте в Бразилії, Канаді, Сполучених Штатах, Австралії, Західній Європі як продовження нашого роду. Українці оживили чужу землю своєю мовою, піснями. Відстояли себе по світах як націю і народ. Бережуть рідне слово, не забувають свою матір-Україну.

І закінчити хочу зверненням українського письменника Івана Драча до молодості:

«До юного серця

Так, це до тебе, саме до тебе це слово! Це від тебе залежить зараз, чи перерветься золота нитка тисячоліть, а чи оживе й заграє на сонці. Це від тебе, саме від тебе залежить, чи джерело рідної мови замулиться у твоїй душі, а чи вільно дихатиме. Це ти несеш слово в серці, як наполохану пташку... Не сполохай рідного слова, а захисти його, до серця притули, життям своїм переповни. Ти, саме ти - і ніхто інший!»

Жердєва Н.М., учитель української мови та літератури, ділиться своїми роздумами на уроці в 9 класі.

Барви українського слова

Вивчаємо говірку Полтавщини

Славиться своєю багатою історією козацьке містечко Великі Будища, де відкрито музей українського весілля. До сьогоднішнього дня жителі села зберегли в своїй пам'яті місцеві народні звичаї й обряди, стародавні весільні пісні. Найцікавіше те, що поряд з унікальними експонатами в музеї проходять традиційні весільні обряди. Більшість молодят із задоволенням проходять обрядове дійство, яке свого часу надихало на любов і злагоду їхніх бабусь і дідусів.

Фольклорна експедиція селами Полтавщини учнів 7-А класу

Під час експедиції ми відвідали єдиний в Україні
“Музей весілля” в селищі Великі Будища.

ЯК ПАРОСТЬ ВИНОГРАДНОЇ ЛОЗИ

У цій рубриці для вас підібрані
найкращі вислови українських письменників
та інших відомих людей про мову.

Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову. Ми повинні бути свідомі того, що мовна проблема для нас актуальна і на початку XXI століття, і якщо ми не схаменемося, то матимемо дуже невтішну перспективу.

(Ліна Костенко)

Доля нашої мови залежить і від того, як відгукнеться на рідне слово наша душа, як рідне слово бринітиме в цій душі, як воно житиме в ній.

(Олесь Гончар)

Українська мова – божиста, богодана, богообрана.

(Мойсей Фішбейн)

Мова - душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб.

(Іван Огієнко)

Дивуєшся дорогоцінності мови нашої: в ній що не звук, то подарунок, все крупно, зернисто, як самі перла.

(М. Гоголь)

І возвеличимо на диво
І розум наш, і наш язик...

(Т. Шевченко)

Мова вмирає, коли наступне покоління втрачає розуміння значення слів.

(В. Голобородько)

Навіть така сувора наука, як кібернетика, і та знайшла в українській мові свою першодомівку, адже маємо факт унікальний – енциклопедія кібернетики вперше в світі вийшла українською мовою в Києві.

(Олесь Гончар)

Вшанування рідної мови нашими учнями

Єдиний скарб у тебе – рідна мова

Українська мова вважається однією з найкрасивіших мов світу. Я думаю, що це цілковита правда, адже милозвучність та гармонія нашої мови помітна незброєним оком. Доля української мови повна злетів і падінь, періодів розквіту та занепаду. Проте недаремно кажуть, що мова – то душа народу, і поки живий народ, живе й мова. Моя мова – найкрасивіша, найпрекрасніша і чарівна, в ній стільки таємничості і незвіданості. Це мова Тараса Шевченка, мова Дніпра та Карпатських гір, мова нашого серця. Мова — це характер народу, його пам'ять, історія і духовна могутність. У ній відбиваються звичаї, традиції, побут народу, його розум і досвід, краса і сила душі. Ще в дитинстві рідна мова допомагає нам пізнавати світ, відкривати для себе велике і чарівне життя. Без мови не може існувати й розвиватися суспільство, бо вона допомагає людям обмінюватися думками, висловлювати свої почуття, досягати взаєморозуміння, створювати духовні цінності. Мелодійна та неповторна українська мова ввібрала в себе гомін лісів, полів, рік і морів землі нашої. Слова нашої мови переткані вишневим цвітом, барвінком, калиною.

У нашої нації також є своє безцінне надбання – українське співуче слово. Українське слово... Ніжне і ласкаве, міцне і жорстоке. Воно прийшло до нас крізь століття, щоб розраджувати, втішати, зігрівати душу, вчити небайдужості до інших, піднімати на боротьбу, відстоювати свою самобутність та незалежність. Надбання української літератури визнані у всьому світі. Котляревський, Шевченко, Франко, Леся Українка – лише деякі з багатьох письменників, які змусили українське слово засяяти блиском діаманта, які переконали, що українське слово – коштовний скарб, яким українці мають пишатися та постійно докладати зусиль для його захисту та збереження. Українське слово, то найсильніша зброя нашого народу. А для мене особисто – духовне надбання, що проростає в моєму серці. Наші предки ще з давніх-давен неабияк пишалися силою слова. Легенди, прислів'я та приказки залишились нам у спадок як великий скарб нації.

Пам'ятайте, що мова починається з вашого серця і злітає з вуст у прірву, думайте, про що говорите, шануйте те, що маєте, та бережіть нашу солов'їну мову!

Діліться своїми думками на уроці української мови учениця 9-В класу Капустян Вероніка

Поетична сторінка

Апостроф

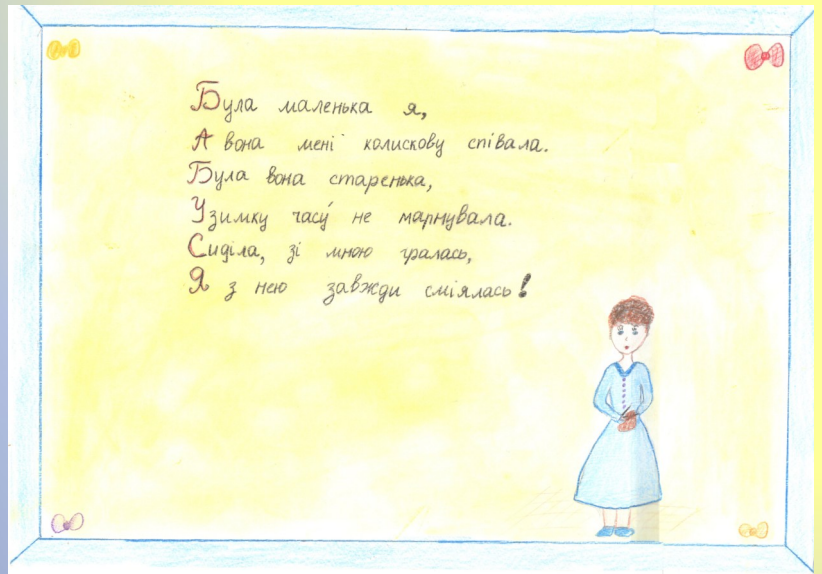
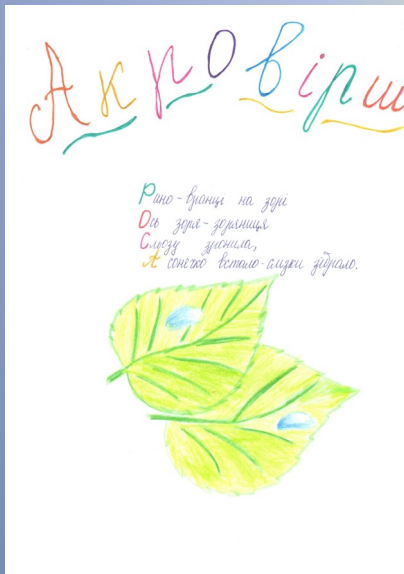
Відгадайте, що за знак?
Він слизький, немов черв'як,
Та колючий, як бур'ян.
П'є узвар він у слов'ян,
Ще духмяний чай із м'яти.
Може вмить усе зім'яти.
Наче п'явка, знак чіпкий,
Як болото, він в'язкий.
Мовби пташка, пір'я має,
Всім на п'яти наступає.
Хоч малий, немов хом'як,
І кругленький, як п'ятак.
Наче вогник, полум'яний
Та, мов свіжий хліб, рум'яний.
Як у річці в'юн, швидкий,
Мов новий диван, м'який.
З м'ясом може скуштувати
Пиріжків одразу п'ять!
Стали в'ялими щось м'язи –
Проковтне він дев'ять зразу!
У під'їзда любить сісти
Та пів'яблука ще з'їсти.
Він розумний, як Лук'ян,
А м'язистий, мов Дем'ян.

Знак п'янкий, як різнотрав'я.
Гарний, наче різнобарв'я.
Він буває дерев'яним,
Трав'янистим і торф'яним.
Першим б'ється, потім плаче,
Через мить, мов м'ячик, скаче.
Може в'яз він підв'язати,
Час від'їзду з'ясувати.
Настає вже надвечір'я.
Знак з'явився на подвір'ї,
Де чудових солов'їв
Із любов'ю в'ється спів.
Слухав з матір'ю їх знак
У цю п'ятницю й розм'як.
Скаже він обов'язково:
«Завтра вийду слухать знову».
Роз'яснила, як ім'я
В цього знака, враз сім'я.
Дуже схожий він на кому –
Про апостроф йдеться мова!
Ви з'юрміться, вірш читайте
Й ці слова запам'ятайте!

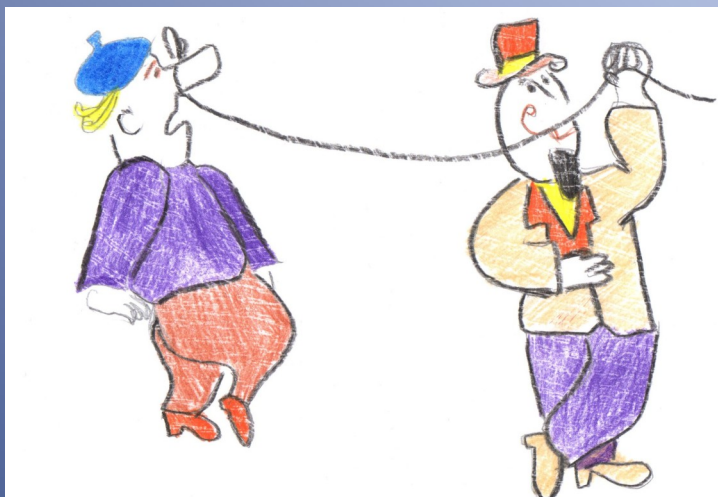

Цікавинки для малечі

Акровірші

Впізнай фразеологізм

Розгадай слова

Підготували учениці 7-А класу
Заболотна Ірина та Ільченко Ангеліна